

Ciutats Educadores

Butlletí informatiu • 2007

Ciutats
educadores per
un món millor

Centre Cultural de la Joventut de São Paulo

experiència

La ciutat de São Paulo garanteix els drets de la joventut amb un Centre Cultural específic per a joves

A São Paulo - la ciutat més gran del Brasil, amb 11 milions d'habitants, el 43% dels quals és menor de 24 anys - les institucions han decidit prendre's seriosament les inquietuds i necessitats d'una joventut que, fins ara, s'ha sentit tractada amb paternalisme o integrada artificialment al segment de la població "adult".

El **Centre Cultural de la Joventut**, adreçat a joves d'entre 15 i 29 anys, vol millorar aquesta situació mitjançant un equipament

d'uns 8.000 m2, on es desenvolupen activitats que garanteixen drets de la joventut com la informació, la cultura, l'oci i la formació.

El Centre es va construir en un edifici que estava abandonat des de feia més de 15 anys, situat a la zona nord de la ciutat; una zona amb un dèficit important d'inversions públiques i privades, i mancada d'infraestructures i d'ofertes culturals. Després d'un procés participatiu obert a tota la comunitat i a les entitats i associacions presents al territori, es va decidir que aquest espai es destinaria a la promoció de la joventut. Per aconseguir transformar aquest Centre en un espai obert a la comunitat, la façana es va construir amb grans vidrieres que permeten veure què passa a l'interior, tot fomentant d'aquesta manera la permeabilitat al barri al qual dona servei. En concret, pretén beneficiar la franja de població dels estrats socioeconòmics més baixos de les zones limítrofes, a més d'ampliar el radi d'acció i d'influència a tota la regió.

El Centre, inaugurat a principis de 2006, funciona com un espai de producció, d'exposició, d'innovació i d'opinió, a través

de diferents serveis. El servei d'informació compta amb una biblioteca de més de 10.000 llibres, CDs, DVDs i fotografies, i al mateix temps escolta i canalitza les necessitats i opinions dels joves sobre la informació i els materials disponibles. El servei de formació es concreta en cursos, conferències, tallers, sales d'estudi i projectes, (continua a la pàg. 2)

“El Centre Cultural de la Joventut de São Paulo és una aposta decidida per la promoció de la cultura a través de la informació, la participació i la formació, i funciona com un centre de producció i d'innovació artístiques”

Centre Cultural de la Joventut de São Paulo

un laboratori per a l'autoaprenentatge d'idiomes i ordinadors amb connexió gratuïta a Internet. L'accés i el suport a la cultura es manifesten tot promovent les accions culturals de la regió i de la ciutat com a forma de donar visibilitat a la producció local. La convivència, la trobada i l'oci es promouen a través d'un espai teatral, un amfiteatre, un espai per a vídeos i concerts, jardins i un menjador.

Amb aquests serveis, el Centre Cultural de la Joventut compleix diversos objectius fonamentals: oferir a la joventut una oferta cultural variada i de qualitat, i donar visibilitat a les produccions de la mateixa joventut,

tot garantint-ne l'autonomia i ajudant en la formació i la consolidació de la seva identitat. Per això, posa a la seva disposició assessorament, serveis, activitats, projectes i eines d'expressió i de comunicació.

D'aquesta manera, els joves de tota la regió compten amb una programació artística de qualitat, espais multidisciplinars i eines útils que faciliten la trobada i la participació i promouen la creació de projectes propis que responen als seus interessos, la qual cosa és fonamental per a la credibilitat d'aquest tipus d'experiències pensades pels joves i destinades també a ells.

El Centre és un projecte pioner desenvolupat per la Secretaria Municipal de Cultura de São Paulo, i compta amb l'assessorament de l'ONG "Centre Integrat d'Estudis i Programes de Desenvolupament Sostenible". Està dirigit per professionals amb formació i experiència en les àrees de programació cultural, entreteniment i xarxes socials, acompanyats per un equip d'assistents tècnics que compten amb el suport de monitors, que són els que finalment mantenen el contacte directe i la interacció amb el públic.

Després d'un any d'experiència, els resultats són molt satisfactoris, en termes d'ús dels serveis i de participació per part de la joventut. Es tracta d'una experiència pionera a la ciutat; un primer equipament públic creat per l'Ajuntament de São Paulo i adreçat a la joventut, tot i que, a causa del seu caràcter innovador, té dificultats per aconseguir visibilitat en altres regions de la ciutat.

Els objectius ara són ampliar el reconeixement del Centre i les activitats per arribar al màxim nombre de persones, tot implicant-les en els projectes i fomentant la seva participació.

A la pàgina www.edcities.org es pot trobar informació més detallada d'aquesta experiència.

Espai internet

Actuació de hip hop

presenta: Ajuntament de São Paulo
contacte: Sra. Luciana Guimarães
Coordinadora General

web: <http://centrodajuventude.prefeitura.sp.gov.br>
e-mail: ccjuventude@prefeitura.sp.gov.br

xarxa de ciutats

El dret a la Ciutat Educadora va ser el lema de la IV Trobada de la Xarxa Brasileira, celebrada els dies 12 i 13 d'abril a Salvador de Bahia, en la qual van participar prop de 300 persones de 30 ciutats.

Els temes abordats a la trobada van ser: el dret a una ciutat educadora; el paper dels governs locals en l'acompliment dels Objectius de Desenvolupament del Mil·leni; la promoció de la formació permanent; la diversitat cultural; el compromís amb els Drets Humans; l'educació pública, i tecnologia i inclusió digital. A través d'aquests eixos temàtics es van intercanviar experiències i es va reflexionar sobre com abordar els desafiaments que es plantegen a les ciutats brasileres des de la perspectiva de ciutat educadora.

En el marc de la trobada es va realitzar el llançament de la Revista de la Xarxa Brasileira de Ciutats Educadores. També es va acordar el pla d'acció 2007-2008, que inclou: la creació d'un grup assessor que acompanyi en la coordinació (exercida per Belo Horizonte); l'extensió de l'AICE al Brasil; la mobilització i la implicació de diversos departaments de les administracions locals i de la comunitat en la incorporació del concepte de ciutat educadora en les seves actuacions; la realització d'una Trobada Llatinoamericana de Ciutats Educadores a Belo Horizonte (desembre de 2007); i la publicació del segon número de la revista de la xarxa, coincidint amb el X Congrés Internacional de l'AICE: "La Construcció de Ciutadania en Ciutats Multiculturals", que se celebrarà a São Paulo del 24 al 26 d'abril de 2008.

Per a més informació: www.edcities.org

entrevista

Sergio Fajardo Alcalde de Medellín

Sabem que Medellín està realitzant una aposta important per l'educació, com mostra l'eslògan "Medellín, la més educada". Què entén Sergio Fajardo per Ciutat Educadora?

Qualsevol ciutat que pretengui formar part del segle XXI ha de tenir l'educació com un dels reptes principals. Una ciutat educadora és la que entén l'educació en un sentit ampli, com una eina de transformació social que faci els seus ciutadans part del món i els equipari en oportunitats de coneixement i desenvolupament; una ciutat de i per als ciutadans, constructora de pactes sota la premissa del respecte i que fomenti la participació equitativa de totes les comunitats que la conformen.

Quines creu que han estat les actuacions o experiències més importants que s'han dut a terme a Medellín per millorar la situació social des que vostè va entrar a l'Alcaldia?

A Medellín hem passat de la por a l'esperança, i això s'aconsegueix amb una intervenció integral que apunti a vèncer les immenses desigualtats socials que caracteritzen les ciutats del nostre país i de Llatinoamèrica. Allò principal és la forma de fer política, de dirigir la gestió de la ciutat, de cara als ciutadans, de manera transparent, tot prioritzant la inversió allà on és necessari, sense fer concessions a interessos privats i tenint clar el precepte que el diner públic és sagrat.

Hem aconseguit la reducció de la violència, basant-nos en un model diferent d'intervenció. (...) Recuperem el valor de la vida i immediatament comencem amb altres intervencions que ens conviden a trobar-nos a l'espai públic. Els cinc Parcs Biblioteca són el millor exemple: espais públics de la millor qualitat en el lloc on han de ser, en el si de les comunitats, enriquits per la Biblioteca, on tots els ciutadans troben els llibres, la tecnologia, els centres per entendre, tots ells concebuts com a eines per al desenvolupament (...).

Com creu que ha influït la seva labor com a docent en la vida de la municipalitat?

Jo sóc mestre de professió i per vocació. És un dels meus grans orgulls i sóc una persona convençuda de la importància de l'educació en

el desenvolupament. La meua formació com a matemàtic i docent em permet plantejar-me els problemes de la ciutat des de la lògica, amb una profunda disciplina i èmfasi en el coneixement d'aquesta per plantejar solucions. Com en qualsevol procés educatiu, tenim tasques per fer i les estem complint, una per una, curosament i aprenent de cada procés.

Com a periodista ha treballat a molts i diferents mitjans d'informació, premsa, ràdio i televisió; fins a quin punt és important la imatge i la comunicació en la política municipal? Ha tingut vostè en compte els mecanismes i canals de comunicació amb la ciutadania?

Jo sóc matemàtic i tinc un profund respecte per l'exercici del periodisme i, al mateix temps, he tingut la fortuna d'exercir-lo com a columnista a diversos mitjans. L'efectivitat de la comunicació pública és una de les nostres grans preocupacions; no es basa només en la informació, sinó que se centra en la pedagogia i té molt en compte tots els públics i les seves característiques en el moment d'elaborar cada missatge. Per a nosaltres és molt important que tota la ciutat entengui i "participi d'aquesta transformació i en aquesta mesura la comunicació és vital".

En la nostra gestió hem fet un èmfasi molt important en l'enfortiment dels mitjans comunitaris, en la millora de continguts dels nostres mitjans propis i en una política clara i transparent de contractació de pauta publicitària amb els mitjans de comunicació, tot procurant privilegiar l'enteniment dels missatges per sobre de qualsevol altre interès, a la vegada que fem un gran esforç per rebre de tota la ciutadania la màxima retroalimentació possible, amb la finalitat de millorar contínuament.

Després d'aquests quatre anys al capdavant de l'Alcaldia, quin ha estat el secret per guanyar-se un suport popular tan gran?

(...) El nostre repte inicial va ser recuperar la credibilitat de la ciutadania de la institució de l'Alcaldia com una entitat transparent i legítima, que està treballant per millorar la qualitat de vida de totes les persones. Una vegada assolida aquesta fita, ens vam proposar vincular la comunitat en tots els processos de desenvolupament de la ciutat, com a requisit indispensable per aconseguir la transformació social, econòmica i cultural de la ciutat.

El reconeixement de la gent a la nostra feina s'explica, justament, pel fet que hem assumit amb profunda responsabilitat i compromís els nostres principis de la gestió pública. Tots els nostres programes i projectes tenen un profund sentit social, i són el resultat del diàleg i la concertació amb la comunitat, la qual cosa garanteix que atenem les necessitats locals, basant-nos sempre en els principis d'equitat, transparència i informació (...).

Més informació al web www.edcities.org

editorial

De què parlem quan ens referim a una ciutat educadora?

- De la ciutat com a àmbit generador d'educació, en sentit ampli.
- De l'educació com a factor clau en el desenvolupament dels diferents projectes personals i també col·lectius.
- De la importància d'aquest factor en la construcció de coneixement i de valors, d'una ciutadania més formada, més apta per generar desenvolupament, més cohesionada i pròspera, més culta, més creativa i més capaç de conuiu en pau.
- D'un nou escenari, un nou panorama, que inclou —a més de les famílies i les escoles— actors no reconeguts fins ara i que comprèn tots els ciutadans, sigui quina sigui la seva edat o condició.
- D'una ciutat que coneix bé els agents deseducadors que hi actuen, i decideix contrarestar-los en un marc d'acció plural en què l'educació és un dels elements clau.
- De la responsabilitat dels governs locals, i també de les diverses institucions i col·lectius que intervenen en la ciutat.
- Del lideratge necessari dels primers, capaç d'estimular col·laboracions, sinergies, diàlegs i pactes, des d'una perspectiva de drets i de deures.
- D'una governabilitat democràtica en la qual l'educació constitueix un factor transversal i un dels eixos principals.
- De la necessitat de rellegir les diverses polítiques i actuacions des dels impactes educatius i posar l'accent en el desenvolupament d'aquestes vessants.
- De fer, de la política, pedagogia.
- De la millora constant de les vies d'informació i de comunicació amb tots els ciutadans, condició *sine qua non* per a la participació en les diferents esferes possibles.
- D'establir procediments educatius avaluatius que impulsin la creativitat, el rigor i l'anàlisi respecte les diferents actuacions.
- D'un horitzó. Els camins que hi condueixen han de ser construïts per tots: governs locals i societat civil. El seu recorregut ha de constituir una oportunitat de desenvolupament personal i col·lectiu, d'aprenentatges permanents, en una perspectiva democràtica i d'afirmació de llibertats.

Secretariat de l'AICE

c/ Avinyó 15, 4ª planta • 08002 Barcelona

Tel. + 34 93 342 77 20 • Fax. +34 93 342 77 29

www.edcities.org • E-mail: bidce@bcn.cat

experiència

Les dones magrebines de Sant Boi es mouen al ritme de la ciutat

A Catalunya l'arribada d'immigrants està configurant una realitat cada vegada més diversa social i culturalment. Això reclama la participació de totes les administracions, entitats i associacions, per poder respondre d'una manera efectiva als nous reptes i oportunitats que planteja una societat multicultural. Dins del col·lectiu d'immigrants, és necessari prestar atenció a la situació de la dona, que continua sent vulnerable en molts aspectes.

Les diferents administracions i entitats públiques ofereixen cursos que tradicionalment han estat emmarcats en una formació adreçada a l'aprenentatge dels idiomes oficials i al coneixement dels recursos i serveis de l'entorn més immediat, no tenint en compte cap espai per a una activitat més lúdica. Aquests cursos s'han valorat sempre molt positivament, però per a les dones no deixen de ser un sobre esforç afegit a la seva quotidianitat.

Per millorar aquesta situació, l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat, una ciutat de 80.000 habitants propera a Barcelona, va impulsar ara fa set anys la creació de l'associació de dones magrebines "El Farah", amb l'objectiu de promoure activitats formatives, però també de sensibilització, intercanvi cultural i entreteniment, que fomentin la integració i la cohesió social.

Una d'aquestes activitats va consistir en incorporar l'educació física al programa anual del municipi, una iniciativa impulsada per la Diputació de Barcelona (administració supramunicipal) que, sota l'eslògan "Dona, surt, mou-te", apropava l'activitat física a les dones que habitualment no la realitzaven, com a via de millora de la salut i de la qualitat de vida, amb un programa adaptat a les seves necessitats mitjançant la música, la dansa, els jocs, etc.

L'associació "El Farah", conjuntament amb el grup d'estudi Dona i Esport de l'Institut Nacional d'Educació Física de Barcelona, ha aconseguit adaptar aquest programa al col·lectiu de dones immigrants magrebines, una experiència innovadora per a les mateixes dones, que ha resultat ser molt atractiva.

Així, durant el transcurs de les activitats, que es realitzen dos cops per setmana des de mitjans

"L'associació "El Farah" fa set anys que apropa l'educació física al col·lectiu de dones magrebines, afavorint-ne la integració i millorant la seva qualitat de vida "

de setembre fins a mitjans de juny, un grup de dones magrebines es reuneixen al poliesportiu "Can Massallera" per treballar aspectes tan importants com el coneixement i la cura del seu propi cos i de les seves possibilitats, realitzar exercicis posturals i de relaxació, i potenciar dinàmiques intergrupals a través de jocs, danses, etc. A més, aquest col·lectiu ha entrat en contacte amb altres grups de dones autòctones, tot demostrant que l'activitat física és també un element que afavoreix l'intercanvi i la interacció cultural.

L'objectiu principal d'aquesta experiència és, doncs, millorar la qualitat de vida de les dones magrebines, fomentar la seva integració social i facilitar la interacció entre cultures. A més, també aporta beneficis a la mateixa ciutat, ja que permet sensibilitzar l'opinió pública i les institucions per afavorir una convivència intercultural i evitar actituds i conductes racistes.

Els resultats no poden ser més satisfactoris; el programa continua en actiu des de l'any 2000 i s'ha anat adaptant a les necessitats del grup, tot conjugant les expectatives de les dones amb la filosofia del programa "Dona, surt, mou-te".

A la pàgina www.edcities.org es pot trobar informació més detallada d'aquesta experiència.

presenta: El Farah contacte: Fatima Zourouali, Presidenta de l'Associació e-mail: torremar87@hotmail.com

saps que...

- ★ "Polítiques locals d'infància i adolescència" va ser el tema de la Trobada de les Ciutats Educadores de Xile, celebrada a Vallenar els dies 6 i 7 de juny.
- ★ La III Trobada de les Ciutats Educadores de Mèxic es va celebrar a Playa del Carmen del 13 al 15 de juny.
- ★ La ciutat de Changwon (Corea) acollirà el 6è Festival Nacional de l'Aprenentatge al llarg de la vida, del 5 al 9 de setembre de 2007.
- ★ L'1 d'octubre finalitzarà el termini de presentació de candidatures per optar a l'organització del XI Congrés Internacional de Ciutats Educadores l'any 2010.
- ★ Santa Maria da Feira acollirà el II Congrés Nacional de la Xarxa Portuguesa de Ciutats Educadores els dies 25 i 26 d'octubre de 2007.
- ★ El II Congrés Mundial de Ciutats i Governos Locals Units, amb el lema: "Les ciutats canvien i transformen el món", se celebrarà a Jeju (Corea), del 28 al 31 d'octubre de 2007. www.cities-localgovernments.org

les veus de les ciutats

1. Els nostres ritmes i horaris condicionen la nostra qualitat de vida. L'Oficina del Temps de Rennes (França) treballa amb els serveis municipals, altres administracions i empreses per conèixer l'evolució de les necessitats de la ciutadania i proposar i avaluar mesures per conciliar horaris. www.ville-rennes.fr/temps

2. La malaltia i, en particular, l'hospitalització representen per a nens i joves un moment de ruptura amb la vida quotidiana. El Grup de Joc de l'Hospital de Torí (Itàlia) organitza activitats lúdiques que permeten a nens i joves expressar les dificultats relacionades amb la seva hospitalització i informar-los sobre els procediments de l'hospital. www.comune.torino.it/gioco/giocospedale

3. "100.000 compromisos amb Saragossa" (Espanya) és la quarta fase del projecte Saragossa, ciutat estalviadora d'aigua, destinada a reunir i difondre almenys 100.000 accions

estalviadores realitzades per 25.000 ciutadans amb l'objectiu de legitimar aquesta ciutat com a Capital Mundial de l'Aigua (seu del Secretariat de l'ONU per al Decenni de l'Aigua), i com a ciutat organitzadora d'una Exposició Internacional centrada en l'aigua i el desenvolupament sostenible l'any 2008. www.zaragozaconelagua.org

